

A-I/3/2312/ 21

द्वितीयसत्रार्द्धम्

तृतीयपत्रम्

नव्यन्यायः

समयः घण्टात्रयम्

पूर्णाङ्काः 80

अ. सर्वे अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः ।

(15×2=30)

1. न्यायकुसुमाञ्जलिग्रन्थोपक्रमे उत्थापिता तृतीया विप्रतिपत्तिः का ?
2. 'कर्तृत्वव्यापकशरीरप्रयोजनाभिसन्धानयोरभावेन ईश्वराभावोऽनुमेयः' -इत्यत्र अनुमानप्रयोगः कः ?
3. प्रतियोगिलक्षणं किम् ?
4. प्रतियोगिनः कीदृशी अनुपलब्धिः अभावग्राहिका ?
5. 'आगमादेः प्रमाणत्वे बाधनाद् अनिषेधनम्' इत्यनेन कस्मिन्ननुमाने बाधः उद्भावितः ?
6. चार्वाकमते धूमदर्शनानन्तरं वह्न्यर्शिप्रवृत्तिः कस्मात् ?
7. उपाधिशब्दस्य जपाकुसुमसाधारणी व्युत्पत्तिं दर्शयत ।
8. 'सम्बन्धस्य परिच्छेदः संज्ञायाः संज्ञिना सह' इत्यत्र परिच्छेदपदस्य कोऽर्थः ?
9. गवयशब्दस्य प्रवृत्तिनिमित्तं गोसादृश्यं कुतो न भवति ?
10. 'आकाङ्क्षा सत्तया हेतुः योग्यासत्तिरबन्धना' इत्यत्र योग्यता का ?
11. 'व्याप्तिस्मृतिविलम्बेन लिङ्गस्यैवानुवादिना' इत्यस्य कोऽर्थः ?

अथवा

न्यायकुसुमाञ्जलौ उत्थापिता तुरीया विप्रतिपत्तिः का ?

12. 'व्याप्तिरधिकव्याप्तेः अलक्षणमपूर्वदृक्' इत्यत्र अपूर्वदृक्त्वं नाम किम् ?

अथवा

धात्वर्थरूपक्रियया कर्मणि किञ्चित् जननीयम् इति व्याप्तिः न घटते, कुत्र व्यभिचारात् ?

13. ईश्वरप्रामाण्यबोधकं न्यायसूत्रं किम् ?

अथवा

'कार्यायोजनधृत्यादेः' इत्यत्र आयोजनपदस्य कोऽर्थः ?

14. ईश्वरसाधकं धृतिलिङ्गकमनुमानं किम्?

अथवा

तर्कानुगृहीतागमस्य बलवत्त्वे किं स्मृतिवाक्यं प्रमाणं भवति न वा?

15. 'नादृष्टं दृष्टघातकम्' इत्यस्य कोऽर्थः?

अथवा

प्राचां मते कः विधिः?

(5×6=30)

ब. सर्वे लघूत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः।

16. अनुपलब्धेः ईश्वरबाधकत्वम् आशङ्क्य निराकुरुत।

17. 'शङ्का चेदनुमास्त्येव न चेच्छङ्का ततस्तराम्।

व्याघातावधिराशङ्का तर्कः शङ्कावधिर्मतः॥

-कारिकामिमां व्याख्यात।

18. सादृश्यस्य अनिरिक्तामतामाशङ्क्य निराकुरुत।

अथवा

अर्थापत्तेः ईश्वरबाधकताम् आशङ्क्य परिहरत।

19. कार्यत्वलिङ्गकानुमाने शङ्कितं दोषपञ्चकं परिहरत।

अथवा

कर्तृधर्मस्य विध्यर्थत्वं निराकुरुत।

20. आप्ताभिप्रायस्य विध्यर्थत्वं प्रतिपादयत।

अथवा

उपमानस्य स्वरूपं प्रतिपादयत।

स. दीर्घोत्तरीयः प्रश्नः समाधेयः।

(1×20=20)

21. उपमानस्य प्रमाणान्तरत्वे प्रसक्तदोषान् निरस्य प्रमाणान्तरत्वमुपपादयत।

अथवा

कार्यायोजनधृत्यादेः पदात् प्रत्ययतः श्रुतेः। वाक्यात् साङ्ख्या विशेषाय साध्यो विश्वविदव्ययः॥

-कारिकामिमां व्याख्यात।